

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378:37.091.12.011.3-051

Ольга ЛІЛІК

Olha LILIK

КОНТРОЛЬ ОСВІТНІХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРИ В МАГІСТРАТУРІ

MONITORING OF THE EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF STUDENTS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE IN THE MASTER'S DEGREE

У статті зроблено спробу схарактеризувати контрольні заходи й особливості оцінювання здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури в магістратурі (на прикладі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка). Для реалізації зазначеної мети автор статті аналізує наукові праці із зазначеної дослідження й констатує недостатню дослідженість цього питання, брак сучасних досліджень. Проаналізовано вимоги університетських положень, що регулюють різноманітні аспекти організації освітньої діяльності з професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури на другому ступені вищої освіти.

У процесі дослідження обґрунтовано, що контроль є одним із аспектів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в закладі освіти. З'ясовано, що в межах

професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в магістратурі реалізуються різноманітні види контролю освітніх досягнень – попередній, поточний, підсумковий. Окрім того, враховано особливості реалізації зазначених положень на практиці у процесі складання заліків, іспитів, захисту курсових робіт і педагогічної практики, а також підсумкової атестації. Схарактеризовано структуру і наповнення робочих навчальних програм з окремих навчальних дисциплін циклів професійної підготовки, зацентовано на критеріях і формах оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Обґрунтовано, що процедури організації і проведення контрольних заходів безпосередньо пов'язані з дотриманням принципів академічної доброчесності з боку викладачів і здобувачів вищої освіти. Закцентовано на заходах, що організовуються університетом для протидії проявам академічної недоброчесності під час оцінювання рівня навчальних досягнень у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в закладі вищої освіти.

Ключові слова: контроль, положення, магістратура, професійна підготовка, заклади вищої освіти.

In the article, an attempt is made to characterize the control measures and features of the assessment of higher education applicants in the process of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature in the master's degree (using the example T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»). In order to realize the stated goal, the author of the article analyzes the scientific works from the stated study and notes the insufficient research of this issue, the lack of modern studies. The requirements of the university regulations regulating various aspects of the organization of educational activities for the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature at the second level of higher education were analyzed.

In the research process, it is substantiated that control is one of the aspects of diagnosing the educational achievements of higher education seekers, a means of analyzing the qualitative and quantitative parameters of the educational process in an educational institution. It was found that within the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in the master's degree, various types of control of educational achievements are implemented – preliminary, current, final. In addition, the peculiarities of the implementation of the specified provisions in practice in the process of taking tests, exams, defending coursework and pedagogical practice, as well as final certification are taken into account. The structure and content of work training programs in individual disciplines of professional training cycles are characterized; the criteria and forms of assessment of educational achievements of higher education students are emphasized. It is substantiated that the procedures for organizing and conducting control measures are directly related to the observance of the principles of academic integrity by teachers and students of higher education. Emphasis is placed on measures organized by the university to counteract manifestations of academic dishonesty during the assessment of the level of educational achievements in the process of professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in a higher education institution.

Key words: control, regulation, master's degree, professional training, institutions of higher education.

Постановка проблеми в загальному вигляді. На сучасному етапі в контексті євроінтеграційних прагнень нашої держави особливої значущості набуває проблема якості освіти, адже неосвіченість майбутніх фахівців, порушення ними принципів академічної доброчесності призводять до зниження науково-технічного прогресу як у кожній окремій країні, та і у світі загалом. Указані недоліки детерміновані,

зокрема, відставанням наявної системи контролю й оцінювання від загального розвитку вищої освіти. Зважаючи на це, організація і здійснення контролю освітньої діяльності стали важливими педагогічними проблемами, що потребують нагального розв'язання, оскільки, як зазначає Л. Романишина, «сутність будь-якого контролю полягає у співвідношенні одержаних освітніх результатів із поставленими цілями»

(Романишина, 1997), а отже, контроль є одним із аспектів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в університеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовний аналіз наукових досліджень із порушеної проблеми дає підстави для висновку, що на сьогодні фактично відсутнє комплексне системне дослідження особливостей організації і здійснення контрольних заходів і оцінювання здобувачів вищої педагогічної освіти в процесі їхньої професійної підготовки. У цьому контексті варто згадати дисертаційне дослідження Л. Романишиної, проте з часу його виконання (1997) у вищій освіті України відбулися суттєві трансформації, що позначилися на контрольних заходах, тому, беручи до уваги напрацювання дослідниці, маємо зважати на нові реалії. Доцільно також взяти до уваги публікацію С. Бурчака, присвячену творчим (креативним) формам і методам контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у педагогічному університеті (Бурчак, 2019). Проте основним джерелом для дослідження зазначеної проблеми залишаються документи, що регулюють контрольні заходи й оцінювання в кожному окремому університеті, а також методичні рекомендації для груп забезпечення освітніх програм (Боярська-Хоменко, Ворожбіт-Горбатюк, Собченко, 2021).

Мета статті – схарактеризувати контрольні заходи й особливості оцінювання здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури в магістратурі (на прикладі Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка).

Виклад основного матеріалу. Особливості організації і здійснення контрольних заходів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка зумовлені передусім специфікою організації освітнього процесу в закладі вищої освіти, що відображено в низці відповідних нормативно-правових актів (положень), а також особливостями освітньо-професійної програми 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, що була акредитована Національним агентством забезпечення якості вищої освіти в 2021 році.

На сьогодні дослідники виокремлюють чотири основні види контролю,

як-от: попередній, поточний, періодичний, підсумковий (Романишина, 1997). Попередній призначений для збору відомостей про рівень знань, з яким здобувачі вищої освіти розпочинають вивчення конкретної навчальної дисципліни. До такого контролю відносимо вступні випробування, а також перевірочні контрольні роботи, що передують вивченню нових навчальних курсів, наприклад, у контексті ОК «Тенденції розвитку української літератури Х – поч. ХХ ст.» викладач діагностує рівень залишкових знань здобувачів із курсу «Історія української літератури».

Як зазначає С. Бурчак, «поточний контроль – це органічна частина всього освітнього процесу, яка є засобом визначення ступеня засвоєння навчальної інформації, який використовується в повсякденній діяльності учасників педагогічного процесу та виражений у регулярних спостереженнях педагога за освітньою діяльністю здобувачів на кожному окремо взятому занятті» (Бурчак, 2019). У процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури вивчення окремих тем у межах певної дисципліни супроводжується системою контрольних заходів – у вигляді тесту, усного опитування, захисту реферативного повідомлення, контрольної роботи, колоквиуму тощо, – які часто виконують не лише контрольну, а й навчальну роль. Види проведення поточного контролю за успішністю студентів окреслені в робочій програмі й силабусі з кожної дисципліни, де також подано розподіл балів, які може отримати здобувач вищої освіти за певний вид роботи. Зазначимо, що поточний контроль є валідним, він дає можливість оцінити, чи належно формуються програмні результати навчання кожного здобувача вищої освіти, уможливорює самооцінку й самоаналіз здобувача, дає можливість викладачеві й здобувачеві спрогнозувати кінцевий результат досягнень.

Підсумковий контроль проводять перед закінченням здобувачами вищої освіти певного етапу навчання в університеті (наприклад, підсумкова атестація) або після закінчення окремих різновидів педагогічної освітньої діяльності, яка вимагає проведення таких контрольних заходів, наприклад захист результатів педагогічної чи науково-дослідної практики).

Семестровий контроль у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури реалізовано у формах захистів виробничої (педагогічної) і науково-дослідної практик, екзамену чи

заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, у терміні, встановлені навчальним планом, що зазначено в «Положенні про організацію освітнього процесу» (Положення про організацію освітнього процесу, 2012).

Конкретні терміни проведення семестрового контролю визначаються семестровими навчальними графіками груп, розробляються деканатом на основі пропозицій кафедри, затверджуються проректором із навчальної роботи. Магістранта допускають до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену або заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальним планом на семестр із відповідної навчальної дисципліни, або виконав усі вимоги, що висувалися до проходження практики чи виконання індивідуального завдання.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на підставі оцінки рівня сформованості інтегральної компетентності, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання випускників, передбачених освітньо-професійною програмою. Порядок проведення атестації здобувачів вищої освіти в університеті визначені «Положенням про екзаменаційну комісію», «Положенням про кваліфікаційну роботу (проект)». У межах зазначеної освітньої програми здобувач завершує своє навчання, захистивши кваліфікаційну роботу з української мови, літератури чи методик їх навчання.

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти регулюють нормативні документи НУЧК імені Т.Г.Шевченка, зокрема «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти», «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про порядок призначення і виплату стипендій студентам, аспірантам і докторантам», «Положення про академічну доброчесність».

Зазначимо, що в межах реалізації освітньої програми поточний контроль (робота під час практичних і лабораторних занять; перевірка виконання письмових домашніх завдань, проведення контрольних робіт, тестування, колоквиумів; контроль за виконанням самостійної роботи студентів

тощо) дає можливість магістранту отримати 75 балів у межах певної дисципліни. Підсумковий контроль за конкретною компонентою освітньо-професійної програми може бути реалізований у формі заліку, іспиту або захисту (для практик), дає змогу здобувачеві отримати 25 балів. Формулювання завдань для підсумкового контролю обговорюють і затверджують на засіданнях кафедр щосеместру.

Критерії оцінювання за конкретний вид роботи в межах робочої програми курсу (розділи «Критерії оцінювання», «Розподіл балів», «Шкала оцінювання» є обов'язковими структурними компонентами) викладачі доводять до відома студентів на першому занятті з кожної навчальної дисципліни. Ця інформація відкрита й доступна для здобувачів вищої освіти впродовж семестру. Студентам рекомендують ознайомитися з робочою програмою, силабусом, вимогами до написання кваліфікаційних робіт, програмами практик (сторінки кафедр, що викладають дисципліни, на сайті філологічного факультету університету). Упродовж навчального семестру викладачі заздалегідь інформують магістрантів щодо термінів і процедури проведення кожного контрольного заходу в межах навчальної дисципліни. Перед початком кожного навчального семестру деканат через старост повідомляє студентів про терміни проведення ректорських контрольних робіт (жовтень-листопад, березень-квітень), а безпосередньо з графіком здобувачів ознайомлюють за тиждень до їх початку.

Важливо, що будь-який вид роботи й результати та форми контролю оцінює не лише викладач, а й інші учасники освітнього процесу, зокрема сам здобувач і його одногрупники, що формує в них здатність до самооцінювання, а також оцінювання досягнень інших. Під час поточних контрольних заходів здобувач завжди має можливість оскаржити й виправити свій результат, якщо він виявився необ'єктивним. Семестровий контроль також характеризується об'єктивністю, якщо форма підсумкового контролю усна, то свідками кінцевого результату є не лише викладач і магістрант, а й інші здобувачі. Завідувачі кафедр, заступники декана здійснюють вибіркове відвідування заліків та екзаменів.

Загальною настановою роботи кафедр, які забезпечують реалізацію освітньої програми 014.01 Середня освіта. Українська

мова і література другого магістерського рівня вищої освіти, є запобігання суб'єктивізму викладачів і уникнення конфлікту інтересів. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується відкритістю та рівними умовами для всіх здобувачів: регламентацією тривалості контрольного заходу, його змістовим та кількісним наповненням, прозорістю механізму підрахунку результатів; єдиними критеріями оцінювання, оприлюдненням термінів складання та форм контролю.

Під час захисту й оцінювання педагогічної практики враховують оцінку, що була рекомендована вчителями-предметниками й зафіксована в характеристиці на студента-практиканта, а також рекомендації викладачів-методистів. Критерії оцінювання студентів під час підсумкової атестації зафіксовані в методичних рекомендаціях щодо підготовки й захисту кваліфікаційної роботи. Їх обговорюють на засіданнях кафедр, вченої ради факультету.

У Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка встановлено єдині правила повторного складання заліків та екзаменів, оскарження результатів атестації. Повторне проведення контрольних заходів відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (Положення про організацію освітнього процесу, 2021). Студенти, які отримали під час сесії незадовільні оцінки, мають змогу ліквідувати академзаборгованість під час повторного складання заліків і екзаменів. Передбачене одне повторне складання викладачеві, а друге – комісії, що створюється за рішенням декана факультету, завідувачів кафедр. Графік перескладання ухвалює деканат. Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Після другого перескладання на засіданнях методичної комісії і вченої ради філологічного факультету обговорюють проблему академічної заборгованості, з'ясовують її причини та шляхи подолання. Якщо студент отримав оцінку «незадовільно» під час кваліфікаційного іспиту, то, відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію», він може повторно скласти кваліфікаційні екзамені протягом 3-х років після закінчення університету.

Контроль за проведенням контрольних закладів у межах викладання навчальних дисциплін здійснюють кафедри, що забезпечують реалізацію освітньо-професійної

програми. Зміст і форми контрольних заходів, які використовують викладачі, обговорюють на засіданнях кафедр, екзаменаційні білети затверджують на засіданнях кафедр, їх підписує завідувач. На факультеті існує практика взаємовідвідувань занять і контрольних відвідувань занять завідувачем кафедри та деканом. Розроблено процедуру оскарження студентами результатів контрольного заходу: студент має написати заяву на ім'я декана, який зобов'язує завідувача кафедри призначити іншого викладача з кафедри для повторного здійснення контрольного заходу. Іншим варіантом є створення комісії на чолі із завідувачем кафедри чи деканом, яка має приймати залік чи екзамен.

Особливу увагу під час проведення контрольних заходів і оцінювання приділяють дотриманню принципів академічної доброчесності. Це задекларовано в «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості освіти». У «Положенні про академічну доброчесність» визначено засади забезпечення академічної доброчесності в межах освітнього процесу, а також підстави та порядок притягнення здобувачів освіти до академічної відповідальності за порушення вимог академічної доброчесності.

Згідно із зазначеними документами, упродовж місяця з дня набуття статусу здобувача освіти в університеті, особа бере на себе зобов'язання щодо дотримання академічної доброчесності. З метою забезпечення протидії порушенням академічної доброчесності в НУЧК імені Т.Г. Шевченка застосовують програму Plagiat.pl (<https://plagiat.pl/>) для перевірки наукових робіт на унікальність. Доступ до вказаної системи забезпечує наукова бібліотека університету.

Суб'єкти освітнього процесу можуть використовувати й інші доступні системи, н-д, інтелектуальний сервіс Unicheck, посилення на який є на сайті університету (<https://bitly.su/h16N1L>). Кваліфікаційні роботи проходять перевірку на плагіат, результати якої розглядають разом із рецензіями фахівців, поданням наукового керівника, висновком кафедри. Наявний репозитарій кваліфікаційних робіт (<https://bitly.su/nELHzS5>).

Ознайомлення викладачів з технологічними рішеннями щодо протидії плагіату відбувається шляхом участі в семінарах і курсах. Наприклад, навчання в межах програми SAIUP з академічної

доброчесності проєкту «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність», який реалізує Рада міжнародних досліджень та обмінів IREX за підтримки Посольства США та Посольства Великої Британії в Україні, у партнерстві з Академією Української Преси та МОН України.

Окрім того, було в університеті було проведено круглий стіл «Академічна доброчесність в Україні та світі: стандарти і досвід» в рамках проєкту «Європейський освітній простір: можливість та виклики для України» програми Erasmus+ напряду Jean Monnet 611363-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE (08 липня 2021 р.), у якому брали участь студенти й викладачі.

На сайті університету в розділі «Забезпечення якості освіти» є окрема вкладка, присвячена академічній доброчесності (<https://bitly.su/jQMUMs6z>), де розміщено «Положення про академічну доброчесність», а також посилання на корисні ресурси з питань академічної доброчесності: інструкцію «Як перевірити текст на плагіат онлайн?», «Інструкцію для інтерпретації звіту подібності у антиплагіатній системі», матеріали НАЗЯВО щодо академічної доброчесності.

Університет ознайомлює магістрантів із поняттям та вимогами академічної доброчесності шляхом упровадження до навчальних планів підготовки магістрів ВК «Основи академічної доброчесності», проведення окремих виховних годин серед студентів, лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів, індивідуальних консультацій для здобувачів освіти. Студенти можуть проходити курси з академічної доброчесності на освітніх онлайн-платформах, наприклад онлайн-курс «Академічна доброчесність» на освітньому порталі EdEra, а також брати участь у вебінарах, організованих бібліотекою, щодо оформлення наукових робіт. Викладачі факультету обговорюють питання академічної доброчесності під час засідань вченої ради й науково-методичної комісії, засідань і науково-методичних семінарів кафедр, у процесі передзахисту кваліфікаційних робіт. Наукові керівники кваліфікаційних і конкурсних робіт приділяють особливу увагу питанню дотримання академічної доброчесності.

У «Положенні про академічну доброчесність» зафіксовано процедуру констатування факту порушення академічної

доброчесності та порядок дій із притягнення здобувача до відповідальності. У разі встановлення факту порушення під час поточного чи підсумкового контролю, його проходження здобувачем припиняється, йому повідомляють про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи, які за результатами перевірки мають ознаки порушення академічної доброчесності, повертають студентам на доопрацювання на термін не більше 3 календарних днів. Після чого відправляється на повторну перевірку, яка здійснюється в термін не більше 3 к. днів. У розділі V «Положення про академічну доброчесність» визначено процедуру притягнення здобувача вищої освіти до відповідальності, а в підрозділі 4.13. визначено права особи, стосовно якої розглядається питання про порушення нею академічної доброчесності. Захист прав та інтересів студентів забезпечує також студентське самоврядування, робота якого регламентує «Положення про органи студентського самоврядування». Зазначимо, що до введення в дію «Положення про академічну доброчесність» застосовували виховні та дисциплінарні санкції, наприклад: доопрацювання поданої роботи, зниження оцінки, недопуск кваліфікаційної роботи до захисту.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У процесі дослідження обґрунтовано, що контроль є одним із аспектів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в закладі освіти. З'ясовано, що в межах професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури в магістратурі реалізуються різноманітні види контролю освітніх досягнень – попередній, поточний, підсумковий. Процедури організації і проведення контрольних заходів визначені в університетських положеннях і безпосередньо пов'язані з дотриманням принципів академічної доброчесності з боку викладачів і здобувачів вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розгляді місця і ролі онлайн-інструментів у системі контролю й оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти в контексті зазначеної освітньо-професійної програми.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Боярська-Хоменко А., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти: методичні рекомендації для викладачів груп забезпечення освітньо-професійних програм, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка. Харків, 2021. 36 с.
2. Бурчак С. О. Творчі (креативні) форми і методи контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у педагогічному університеті. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. Вип. 76.
3. Освітньо-професійна програма Середня освіта. Українська мова і література. Рівень вищої освіти – другий (магістерський). https://drive.google.com/file/d/16jXotJ7SM1_u_e_Zq5z_S-QNXWVBrioI/view. (дата звернення: 02.06.2022).
4. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: https://drive.google.com/file/d/1TggRAFO49g08VcMd_XsZHGYn5LPs/view. (дата звернення: 12.09.2022).
5. Положення про екзаменаційну комісію в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: https://drive.google.com/file/d/1iGmPHf0IRFQ_B_qCUprxxADfJ7d2q06Y9/view. (дата звернення: 22.07.2022).
6. Положення про кваліфікаційну роботу (проскт) в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: https://drive.google.com/file/d/1q1_OT80QhMxZrXgctfFh-DPBmNR5aTg2/view. (дата звернення: 12.09.2022).
7. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view>. (дата звернення: 02.08.2022).
8. Положення про порядок призначення і виплату стипендій студентам, аспірантам і докторантам у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1p1Jx-Cmwwl2ee54-2EU9TssfwB90QeGV/view>. (дата звернення: 03.09.2022).
9. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1dGEBZC5r7MwZmAOUN6-NOWVmcY1T8rVX/view>. (дата звернення: 02.09.2022).
10. Романишина Л. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу : дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 1997. 454 с.

REFERENCES

1. Boiarska-Khomenko, A., Vorozhbit-Horbatyuk, V., Sobchenko, T. (2021). Kontrol i otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen zdobuvachiv druhooho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity: metodychni rekomendatsii dlia vykladachiv hrup zabezpechennia osvitno-profesiinykh prohram, haluz znan 01 Osvita/Pedahohika [Control and assessment of educational achievements of students of the second (master's) level of higher education: methodological recommendations for teachers of groups providing educational and professional programs, field of knowledge 01 Education/Pedagogy]. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Burchak, S. O. (2019). Tvorchy (kreatyvny) formy i metody kontroliu navchalnykh dosiahnen zdobuvachiv vyshchoi osvity u pedahohichnomu universyteti [Creative forms and methods of monitoring educational achievements of students of higher education at a pedagogical university]. Naukovy chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Serii 05. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy [Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 05. Pedagogical sciences: realities and prospects]. Vyp. 76 in Ukrainian].
3. Osvitno-profesiina prohrama Serednia osvita. Ukrainska mova i literatura. Riven vyshchoi osvity – druhyi (mahisterskyi) [Educational and professional program Secondary education. Ukrainian language and literature. The level of higher education is second (master's)]. https://drive.google.com/file/d/16jXotJ7SM1_u_e_Zq5z_S-QNXWVBrioI/view [in Ukrainian].
4. Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskyi kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on academic integrity in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: https://drive.google.com/file/d/1TggRAFO49g08VcMd_XsZHGYn5LPs/view [in Ukrainian].

5. Polozhennia pro ekzamenatsiinu komisiiu v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the examination board in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: https://drive.google.com/file/d/1iGmPHf0IRFQ_B_qCUpxxADFJ7d2q06Y9/view [in Ukrainian].
6. Polozhennia pro kvalifikatsiinu robotu (proiekt) v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on qualification work (project) in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: https://drive.google.com/file/d/1q1_OT80QhMxZrXgctfFh-DPBMNR5aTg2/view [in Ukrainian].
7. Polozhennia pro orhanizatsiiu osvithnoho protsesu v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the organization of the educational process in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1trqn0NG5l79caOb5mOe94RZJMt6WmpVf/view> [in Ukrainian].
8. Polozhennia pro poriadok pryznachennia i vyplatu stypendii studentam, aspirantam i doktorantam v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the procedure for the appointment and payment of scholarships to students, graduate students and doctoral students in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1p1Jx-Cmwwl2ee54-2EU9TssfwB90QeGV/view> [In Ukrainian].
9. Polozhennia pro systemu vnutrishnoho zabezpechennia yakosti osvity v Natsionalnomu universyteti «Chernihivskiy kolehium» imeni T.H. Shevchenka [Regulations on the system of internal quality assurance of education in T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1dGEbZC5r7MwZmAOUN6-NOWVmcY1T8rVX/view> [in Ukrainian].
10. Romanyshyna, L. (1997). Systema poetapnoho kontroliu navchalnoi diialnosti studentiv pedahohichnykh universytetiv za modulno-reitynhovoio tekhnolohiieiu navchannia z dystsyplin pryrodnychoho tsykladu [The system of step-by-step control of educational activities of students of pedagogical universities according to the modular rating technology of learning in the disciplines of the natural cycle]: dys. ... dokt. ped. nauk: 13.00.04. Kyiv [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.12.2023

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор **С. ГРИЩЕНКО**

Ольга ЛІЛІК

ORCID 0000-0002-5187-1944

*Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри
української мови і літератури,
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна)*

E-mail: lilik8383@ukr.net

Olha LILIK

ORCID 0000-0002-5187-1944

*Doctor of pedagogical sciences,
Professor, Professor of Department
of Ukrainian Language and Literature,
T.H. Shevchenko National University
«Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine)*

Email: lilik8383@ukr.net